BX1935
F3
1759
V.5

PROSPERI
FAGNANI
COMMENTARIA
In Quintum Librum
DECRETALIUM.

DE ACCUSATIONIBUS,
INQUISITIONIBUS ET DENUNTIATIONIBUS.
Gregorius Conſtantiæ Auguſtæ.

CAPUT IV.

OMnipotens Deus; & infrà. Valdè grave eſt, ut vir, de quo tanta & talia denuntiantur (cùm antè requiri & diſcuti debeant) honoretur.

SUMMARIUM.

1 *ACcuſatus vel denuntiatus de aliquo crimine, interim ad dignitates, officia vel beneficia promoveri non poteſt & n. 2. ſive ſint dignitates Eccleſiaſticæ, ſive ſæculares, n. 5.*
Et licèt infamia non præceſſerit, n. 12. 32. & 33.
Fallit primò, ſi ex accuſatione vel denuntiatione certa ſit infamia apud perſonas viles duntaxat, n. 13.
Fallit ſecundò ſi accuſatio non teneat n. 14.
Fallit tertiò, ſi accuſatio fiat civiliter non ad pœnam, ſed ad intereſſe n. 15.
Fallit quartò, ſi accuſetur Collegium n. 16.
Fallit quintò ſi crimen ſit leve n. 17.
2 *Accuſati opinio gravatur ex ſola pendentia accuſationis.*
3 *Accuſatio ſola non conſtituit aliquem reum vel criminoſum.*
4 *Apellatione pendente ſtatus condemnati integer eſt, nec inter infames interim eſt habendus.*
6 *Accuſatus etiam ante ſententiam honores petere prohibetur, ſecùs poſt annum, niſi per ipſum ſteterit quominùs cauſa expediretur.*
7 *Accuſatus pendente accuſatione, à quibus actibus prohibeatur & n. ſeqq.*
8 *Et à quibus non & n. ſeqq.*
9 *Notarius accuſatione pendente poteſt conficere inſtrumenta de quibus eſt rogatus, ſed novum officium aſſumere non poteſt.*
10 *Accuſationis pendentia præjudicat in quærendis, ſed non*

in quæſitis.

11 *Accuſatio ſuperveniens non impedit jam promotum adminiſtrare, niſi ſit ſuſpectus de dilapidatione.*

14 *Sententia condemnatoria etiam ſuper crimine aliàs famoſo ſi nulla ſit, non imprimit notam infamiæ.*

15 *Accuſatio de crimine etiam famoſo, ſi fiat civiliter, non infamat.*

16 *Accuſationes Collegio illius perſonæ promoveri poſſunt, niſi in accuſatione ſint ſpecialiter nominatæ.*

17 *Crimina gravia quæ ſint & quæ levia.*

18 *Electio non caſſatur, ſi crimen in modum exceptionis, probatum contra electum ſit modicum.*

19 *Accuſatus, ſi pendente judicio fuerit promotus & poſteà repertus Innocens, an talis promotio teneat nec ne & n. ſeqq. uſque ad n. 25.*

20 *Miles factus, pendente liberali cauſâ, licèt poſteà appareat liber, debet exauctorari, niſi per calumniam petitus fuerit in ſervitutem.*

21 *Animal quod ita ſanatum eſt, ut in priſtinum ſtatum reſtitueretur, perindè habendum eſt quaſi numquam morboſum fuiſſet.*

22 *Attendi non debet quod fuit, ſed quod eſt.*

23 *Veritas rerum erroribus geſtorum non vitiatur.*

24 *Habilitas promoti attenditur tempore promotionis & declaratio innocentiæ debet præcedere.*

25 *Accuſatus an poſſit eligi accuſatione pendente & n. ſeqq. uſque in finem.*

26 *Inquiſitus, pendente inquiſitione ineligibilis eſt & n. 34. Inquiſitio non fit niſi contra infamatum n. 26. & 34.*

27 *Litteræ ad beneficia, non factâ mentione de pendentia inquiſitionis ſuper infamia; & collatio indè ſecuta, lite non terminatâ, valent.*

28 *Inquiſitio in caſibus in quibus poteſt fieri, non præcedente infamiâ, non impedit electionem.*

29 *Accuſatio, denuntiatio & exceptio electionem impediunt, ſi infamia præceſſerit & n. ſeq.*

30 *Infamia facti reddit quem ineligibilem, etiam ſine aliqua litis motione.*

31 *Etiamſi pœnitentiam egerit.*

32 *Accuſatus vel denuntiatus, aut contra quem excipitur, eligi poteſt, ſi infamia non præceſſit.*

33 *Infamia ſola quæ oritur ex accuſatione, denuntiatione & exceptione non impedit electionem.*

1 OMnipotens. Joan. Andr. non ſummat, quia breve, eſt; ſed ſecundum Ant. de Butr. & Joan. de Anan. ſummatur ſic, Accuſatus, vel denunciatus accuſatione, vel denunciatione pendente, non poteſt ad dignitates promoveri; vel ſic ſecundum Abb. & Marian. Soc. qui de aliquo crimine accuſatur, vel denunciatur, interim promoveri non poteſt, vel ſecundum Card. Pendente proceſſu ſuper crimine, reus non promovetur. Hoc dicit.

2 Nota primò, ex pendentia accuſationis, vel denunciationis uſque adeò gravari opinionem accuſati, vel denunciati, ut ad dignitates promoveri non poſſit, prout *hic* notant gloſ. 1. Hoſt. *in princ. in verb.* Nunciantur, Butr. Abb. & Felin. omnes in 1. *notab.* & Mar. Socin. *n.* 3. & 4. nec ad officia,
3 vel beneficia ſecundum Abb autem. Quamvis enim ſola accuſatione non conſtituat aliquem reum, vel criminoſum, ut
4 cap. *ult.* 15. *q. ult.* niſi etiam ſit convictus, nec ſola nominatio ſufficiat, ut in cap. *Multi* 2. *q.* 1. etſi condemnatus appellavit, ſtatus ejus integer ſit, l. *unic. ff. nihil. innovand. pendent. appellat.* nec inter infames interim ſit habendus, l. *Furti, ff. de his qui notantur infam.* nihilominùs impeditur interim ab honoribus, ut *hic* & in cap. *Tantis Daniel*, 81. *diſt.* & notat gloſſa in cap. *Nonne, in verb. ſententia*, 8. *quæſt.* 4.

5 Amplia primò iſtum textum, ut vendicet ſibi locum non modò in dignitatibus Eccleſiaſticis, verùm etiam in ſæculari-
6 bus, ut l. *Reus*, 1. *Reſponſ. ff. de muneribus & honor.* ubi dicitur, reus delatus etiam ante ſententiam honores petere principalibus conſtitutionibus prohibetur, nec intereſt an plebeius, vel decurio fuerit, & l. 1. *Cod. de reis poſtul. lib.* 10. ubi ſic legitur, reos criminis poſtulatos novos honores appetere non debere antequam purgaverint innocentiam ſuam, & à Divis parentibus noſtris, & à me ſæpè reſcriptum eſt. Ad idem textus in l. *Qui ſtatus, ff. de re milit.* & in l. *Qui libertate ff. de liber. cauſ.* & hìc notant gloſ. 1. Anch. *in* 1. *notab.* Abbas *n.* 2. & Maur. Socin. *n.* 1. elapſo tamen anno poſtquam reus delatus eſt, benè poterit promoveri, niſi per ipſum ſteterit, quominùs cauſa intra annum expediretur, ut dicitur in dict. l. *Reus*, & notat gloſ. in cap. *Tantis Daniel*, *in verb. Obrepſit*, 81. *diſt.* ſimiliter accuſatus, pendente accuſatione non poteſt ad ordines promoveri, d. c. *Tantis Daniel*, cap. *Laici*, 33. *diſt.* c. *fin. in fin. ſupra de teſtibus.*

7 Item non poteſt alium accuſare, quia non relatione criminis, ſed innocentia reus purgatur, ut leg. *Is qui, ff. de publicis judiciis*, & dict. cap. *fin.* Item non poteſt teſtificari in criminali cauſa præterquam in criminibus exceptis, ut eſt caſus in eodem cap. *fin.* Item alterius procurator eſſe non poteſt, l. *Reum*, *Cod. de procurat.* prout hæc notantur per gloſſ. 1. in dict. cap. *final.* & *hic* per Anchar. & Joan. de Anan. *in* 1. *notab.*

8 Verum tamen accuſatio non impedit bonorum adminiſtrationem, ut plenè notat Barthol. in l. *poſt contractum, ff. de donationib.* nec teſtificationem, l. *Qui à latronibus*, §. 1. *ff.*
9 *de teſtam.* nec exactionem debiti à debitoribus, ut l. *reo, ff. de ſolut.* Item Tabellio accuſatione pendente poteſt conficere inſtrumenta, de quibus eſt rogatus, argum. l. *Quod ſi fortè* §. 1. & l. *Reo criminis ff. de ſolutionib.* licèt novum officium interim aſſumere non poſſit, ut d. l. *Reum*, & l. *Is qui reus*, *ff. de public. judic.* & tradit Baldus in d. c. *fin. n.* 2. *de teſtibus*, & Felin. *hic n.* 1. *circa fin. verſ. Item adde Bald.* Ra-
10 tionem diverſitatis inter hæc, & præcedentia reddunt Anchar. *hic n.* 2. Joan. de Anan. *n.* 3. quia hæc ſunt quæſita, & in perſona jam fundata, illa verò ſunt quærenda, & potentia accuſationis præjudicat in quærendis, non in quæſitis, ut notat gloſ. in c. *Sæpè, in verb. Rota manet de appellation.* Mar. Socin. *hic n.* 3. & Felin. *in* 2. *notab.* facit text. in l. *Pluribus*, §. *Etſi placeat*, hìc, *Servitus acquiri non poteſt, acquiſita tamen conſervatur, ff. de verbor. obligat.* & in l. 1. §. *Quamvis autem, ff. de poſtuland.* hìc, *Sed melius eſt ut retinere quidem dicamus jam acceptum magiſtratum poſſe, aſpirare autem ad novum penitus prohiberi*, & in §. *ultim.* 15. *quæſtion.* 1. cum concordantibus, de quibus hìc in gloſſa in *verb. Dejiciunt.*

Et ex hoc inferunt Anchar. & Joan. de Anan. proximè 11
citati, ut accuſatio ſuperveniens non impediat Prælatum jam promotum adminiſtrare, ut notat præcit. gloſ. in dict. cap. *Sæpè*, hoc tamen fallit ſi accuſatus, vel denunciatus eſſet ſuſpectus de dilapidatione, ut eſt textus in cap. *ultim.* & hìc Doctores *infra eodem*, Felin. *hic num.* 1. *verſ. In quantum Doctores*, Hoſt. in cap. *Accuſatum, n.* 2. *de Sim.* & hìc etiam Jo. Andr. *n.* 1. *verſ. Sicut propter.*

Amplia ſecundò iſtum textum ut locum habeat etiamſi in- 12
famia non præceſſerit, ſed ſit criminoſus occultus, quia nihilominùs ſola pendentia accuſationis, vel denunciationis impedit promotionem, ut hìc & in concord. ſupra citatis *num.* 5. & notat Mar. Socin. *hic n.* 5. & eſt ex mente gloſſ. Hoſt. & aliorum, quos ſupra citavimus *n.* 2. Diſtinctio enim an præceſſerit infamia, necne, fit tantùm in electione, non autem in promotione, ut patebit infra *n.* 29. *& ſeqq. uſque in fin.* 13

Amplia tertiò, etiamſi ſequatur ſententia ſuper innocentia promoti, accuſatione pendente, prout limitat Felin. *hic n.* 3. & plenè examinabitur infra *in* 1. *dubio à n.* 19. *uſque ad numer.* 25.

Hunc limita primò, textum noſtrum ut locum habeat quando ex accuſatione, vel denunciatione orta eſt infamia apud bonos, & graves homines, ſecùs ſi apud perſonas viles, quia tunc pendentia accuſationis, vel denunciationis non impedit remotionem, ita notabiliter determinat Hoſtienſis in cap. *Meminimus, n.* 2. *verſ. Nec obſtat, infra eodem*, quem hìc Doctores omnes ſequuntur, dolentes quòd hic non poſuerint hanc limitationem, ut dicit Felin. *hic n.* 2.

Limita ſecundò iſtum textum, dummodò accuſatio teneat, 14
& facta ſit à legitimo, textus eſt in dict. c. *Meminimus*, & tradit Felin. *hic d. n.* 2. *verſ. Item limita ſecundo*, nec mirum, quia nec ſententia condemnatoria etiam ſuper crimine aliàs famoſo imprimit notam infamiæ ſi ſit nulla ex defectu juriſdictionis, vel ex inordinato proceſſu, aut ſi appareat lata ſine cauſæ cognitione, vel denegata audientia ipſi condemnato. Caſus eſt in cap. *In primis, verſ. Quia ergò Stephanus Epiſcopus* 2. *quæſt.* 1. & in crimine uſurarum ex facto reſpondit Gemin. *conſ.* 77. *Quia ſuper præmiſſis per totum, maximè n.* 4. *verſ. Secundò ratione proceſſus.*

Limita tertiò, niſi accuſatio de crimine, etiam famoſo 15
fiat civiliter ad intereſſe, & non criminaliter ad pœnam, ſeu vindictam, tunc enim non impedit promotionem, quia infamiam non corripit. cap. *Tuæ, de procurator.* cap. *Super his infra eodem*, & tradit. Gemin. *d. conſ.* 77. *n.* 4. *verſ. Tertiò ratione cauſæ*, poſt Innocentium in cap. *Qualiter il ſecondo in gloſſa Magna, verſ. Et nota quòd tres, infra eodem*, niſi in caſibus, ut hìc per Innocentium.

Limita quartò, niſi accuſetur Collegium, quia pendente 16
lite aliquis de Collegio non impeditur promoveri niſi perſona illa in accuſatione ſit ſpecialiter nominata, ut poſt Vincentium probat Archid. in cap. *Tantis Daniel, n.* 5. 81. *diſtinct.* quem ſequitur Felin. *hic d. n.* 2. *verſ. Tertiò*, niſi eſſet accuſatum unum Collegium, & Henric. Boich. in c. *Accuſatum, n.* 9. *de Simon.*

Limita quintò, & declara hanc Decretalem ut locum ha- 17
beat dummodò crimen, de quo aliquis accuſatur, vel denunciatur ſit grave, ut probat iſta littera hìc, de quo tanta, &

talia nunciantur, nam verb. *Tanta*, exponitur id eſt gravia, ſecundum Hoſtien. & Joan. Andr. *hic in princ. in verb. Tanta*, qualia ſunt homicidium, ſacrilegium, adulterium, fornicatio, falſum teſtimonium, rapina, furtum, longa iracundia, ebrietas aſſidua & alia, de quibus in c. *Unum orarium* §. *Alias*, 25. *diſt.* ſecùs ſi crimen ſit leve, ut quamvis eſſet probatum, tamen promotionem ejus non impediret, puta quia eſt de minoribus, & levioribus criminibus, ſeu peccatis, qualia ſunt de cibo & potu plus accipere, quàm neceſſe eſt; plus loqui, quàm oportet, plus tacere, quàm expedit; pauperem importunè potentem exaſperare, & alia ſimilia, de quibus habetur in dict. cap. *Unum orarium*, §. *Aliàs ea demum*, *verſ. Quæ autem ſint minuta peccata*, 25. *diſt.* Item inter levia poteſt numerari venatio, habita tamen diſtinctione utrum fiat ob neceſſitatem, necne; ut legitur, & notatur in c. 1. & 2. *infra de cler. venator.* & in Clem. *Ne in agro*, §. *Porro, de ſtat. Monach.* & ebrietas non aſſidua, c. 1. 35. *diſt.* Item facere ſtrepitum in Sinodo; c. *In loco* 6. *q.* 4. ſecundum Hoſt. *in ſumm. de tempor. ordinat.* §. *Et cui*, *verſ. Leve verò eſt.* Quod tamen intellige, quando illi, qui in talia crimina incidunt, corrigibiles ſunt, aliàs propter contumaciam fient mortalia ex contemptu, ut d. c. *Unum orarium*, §. *Nunc autem*, 25. *diſt.* de quo tamen dic, ut plenè ſcripſi, in c. *A crapula, n.* 25. 27. 31. & 32. *ſupra de vit.*
18 *& honeſt. Clericor.* & talis poteſt promoveri accuſatione, & proceſſu hujuſmodi non obſtante, ut firmat Henric. Boich. in cap. *Accuſatum, n.* 6. *de Simon.* allegat Compoſtellan. in cap. *Dudum, il ſecondo, ſuper ver. Objecta, verſ. Item numquid exceptione, ſupra de elect.* ubi ait, (Si in modum exceptionis probatum ſit crimen contra electum, non ſemper Superior caſſabit electionem, imò ſi modicum ſit crimen, nec eſt ſcandalum, aliam pœnam imponet, & ſic diſpenſabit, ſi talis ſit Superior, qui ſuper tali crimine diſpenſare poſſit.) arg. c. *Quod ſicut, de elect.* & c. *Sollicitudo*, 52. *diſt.*

19 Sed hìc conſurgit dubium quid ſi accuſatus, aut denunciatus, vel inquiſitus pendente judicio fuerit promotus, & poſtea per ſententiam pronuncietur innocens, numquid talis promotio teneat, necne?

Goffred hìc; & Vincent in c. *fin. de teſtibus*, quos refert *hic* Joan. Andr. *n.* 3. *verſ. Dicit hic Goffred.* tenuerunt ſic promotum eſſe removendum, licèt poſtea reperiatur innoxius per leg. *Qui ſtatus, ff. de re militar.* & l. *Qui cum uno*, §. *Reus, eod. tit.* niſi ſecundum Goffredum appareret per calumniam fuiſſe accuſatum, per l. *Qui de libertate ff. de liberal. cauſ.* ubi ſi pendente cauſa liberali aliquis fuerit factus miles, licèt poſtea apparuerit liber, debet exauctorari; ſed ſi per calumniam petitus fuerit in ſervitutem, in militia retinetur, idem tenet gloſſ. Joan. in cap. *Tantis Daniel, in verb. Obrepſit*, 81. *diſt.* dicens, (Ex quo ſe promoveri fecit lite pendente, deponendus eſt, etiamſi innocens inveniatur.) al-
20 leg. hoc cap. & d. l. *Qui de libertate*, Similiter Damaſus ſub hoc tit. relatus à Joan. Andr. *num.* 3. *verſ. Damaſus*, ubi licet ſub dubio forte, dicit talem eſſe deponendum, quia contempſit legis prohibitionem, ergò promotio nulla, per l. *Non dubium. Cod. de Legib.*

Sed Bartholomæus Brixienſis *in quæſtione ſua octogeſima*
21 quæ incipit. *Eſto quòd pendente accuſatione, inter tractatus communes, tom.* 17. *fol.* 59. ſequendo Tancredum tenet contrarium, id eſt talem non eſſe deponendum, per l. *Quod ita ſanatum, ff. de Ædilit. Edict.* ubi dicitur quod ita ſanatum eſt, ut in priſtinum ſtatum reſtitueretur, perindè haben-
22 dum eſt quaſi numquam morboſum fuiſſet. Ergò à ſimili cùm iſte ſit repertus innoxius, perindè habendus eſt ac ſi numquam fuiſſet criminoſus, non enim debet reſpici quod fuit, ſed quod eſt, ut *c. Ferrum de terra in fin.* 50. *diſt.* & veritas
23 rerum erroribus geſtorum non vitiatur, lege *Illicitas*, §. *primo, ff. de Officio Præſidis*, utramque opinionem putat ſatis probabilem Marianus Socinus hìc *numero quinto circa finem.*

Sed tu adverte, nam Bartholomæus Brixien. reverà non diſcrepat à prima opinione Goffredi & Vincentii, nam etſi dicat cum Tancredo, accuſatum non eſſe deponendum ſi poſteà fuerit repertus innocens, tamen immediatè ſubjungit dicta lex *Qui de libertate, ff. de liberal. cauſ.* non eſſe contrariam, quia ut hìc dicitur, ſi miles per calumniam petatur in ſervitutem, in militiam retineatur. Tenet ergò Bartholom. Brix. promotum pendente accuſatione, tunc non eſſe removendum, quandò per calumniam fuit accuſatus, ergò ceſſante calumniâ, ſentit eſſe removendum; & ſic concordat cum
24 opinione Goffredi, undè nihil mirum ſi Anton. de Butr. hìc *n.* 7. & quidam alii eum allegent pro prima opinione, ſcilicet quòd promotus, pendente accuſatione, ſit removendus, quamvis appareat innocens.

Conclude ergò ſecundum diſtinctionem Goffredi, quòd aut apparet accuſatorem moveri ad accuſandum ut promotionem impediat; & tunc tenet promotio, juxta textum in d. l. *Qui de libertate*, aut movetur juſtâ & rationabili credulitate; & tunc non tenet promotio per hanc Decretalem & per Jura ſuperiùs allegata; & in hoc tandem reſidet Mar. Soc. *ubi ſuprà.* Archid. *in d. c. Tantis.* Daniël *n.* 4. 81. *diſt.* Præpoſ. *ibid. n.* 30. & hìc firmant Card. *n.* 1. verſ. *Quæro quid ſi accuſatus.* Anchar. *n.* 7. & Felin. *n.* 3. ubi ampliat hoc caput, etiamſi ſequatur ſententia ſuper innocentia promoti, pendente causâ criminali, quia nihilominùs requiritur nova electio ſeu promotio, niſi appareret accuſatorem per calumniam accuſaſſe juxta limitationem Goffredi; & hoc teneas, nam declaratio innocentiæ procedere debet; & non ſufficit eam ſubſequi, ut notat Vincentius *in c. Non debet de teſtibus*, in talibus enim principium eſt ſpectandum, ut *c. Dudùm ſuprà de elect. & c. Super eo, eod. tit. lib.* 6. & cùm principium fuerit vitioſum & contra Jura, declaratio innocentiæ poſteà ſubſequens non retrotrahitur, ut per Ancharanum & Card. *loc. cit.* ad hoc bonus textus *in c. ſi celebrat. de Cler. excomm. miniſtr.* ubi excommunicatus minori excommunicatione non poteſt eligi ad beneficium, quia non poſſet Sacramenta miniſtrare; & ſic inſpicitur an electionis tempore electus ſit habilis ad exercitium, quod requirit beneficium, nec ſuperveniens habilitas quæ poteſt ſupervenire, cùm excommunicatus minori facillimè abſolvatur, eſt in conſideratione; & ita illum textum ad hoc ponderat Præpoſ. *in d. c. Tantis*, Daniël *n.* 3. verſ. *Pro illa opinione* 81. *diſt.* facit textus *in c. Si eo tempore* cum hìc not. *de reſcript. lib.* 6.

In gloſſa 1. *in fine* quæro, cùm hìc dicatur pendente accu- 25
ſatione, accuſatum non debere honorari, numquid interim poſſit eligi.

Joannes Andreas hìc *n.* 1. verſ. *Dicit Innocentius* & alii poſt eum recitant duas opiniones. Prima opinio eſt Innocentii hìc in principio, qui conſtituit differentiam inter promotionem & electionem, nam ſecundum eum quamvis pendente accuſatione non debeat aliquis ad dignitatem promoveri, ut hìc & in concordantibus, tamen poteſt eligi & electio tenet, ſed non confirmabitur, niſi priùs purget innocentiam ſuam vel aliàs abſolvatur. Fundamentum hujus opinionis eſt, quia ſi talis non poſſet eligi, daretur locus fraudibus & figmentis; & materia delinquendi aperiretur, nam vacante Eccleſiâ, ſi quiſpiam ſuſpicaretur aliquem fore eligendum, ſtatim poſſet ipſum per ſe vel per alium accuſare, ut ſic impediret ejus electionem, quod eſſet abſurdum, ad hoc *c. Sicut il ſecondo*, verſ. *Quamvis infrà de Simon. c. Quantò ad fin. ſuprà de divort.* quam rationem adducit Innoc. *in c. Accuſatum n.* 2. *infrà de Simon.*

Secunda opinio eſt aliorum qui tenent electionem non valere; & ad vitandum inconveniens ſuprà conſideratum, dicunt eſſe præfigendum terminum accuſatori trium menſium, vel ſecundum arbitrium Judicis, infra quem debeat accuſator probare accuſationem ſuam, allegat §. *Si quis autem* in Auth. *De Sanctiſſimo Epiſcopo*, ſed ut dicit Joannes Andreas hìc *n.* 1. verſ. *Alii verò*; & ante eum Innoc. *in d. c. Accuſatum n.* 2. verſ. *Alii contra*, ille textus hoc non probat, quia non loquitur de eligendo, ſed de electo & confirmato in Epiſcopum, cui tres menſes dantur ad munus conſecrationis ſuſcipiendum, ut *c. Quoniam* 75. *diſt. & c.* 1. 100. *diſt.* innovatis à Conc. Trid. *c.* 2 *ſeſſ.* 23.

Tu verò in hoc articulo clariùs & pleniùs diſtingue ex 26
mente Hoſt. hìc *n.* 1. & aliorum de quibus infrà *n.* 34 aut proceditur per viam inquiſitionis aut per viam accuſationis, denunciationis vel exceptionis.

Primo caſu, cùm infamia debeat ſemper præcedere inquiſitionem, ut *c. Qualiter il ſecondo, c. cùm oporteat & c. inquiſitionis infra eodem & c. Licèt Heli de Simon.* inquiſitus non poterit eligi, ut *c. cùm in cunctis de elect. & c. Tantis* Daniël 81. *diſt.* & in hoc primo membro conveniunt Doctores omnes *in c. Accuſatum infrà de Simon.* Hoſt. Joannes Andreas & reliqui omnes hìc, præſertim Card. *n.* 1. *poſt med.* hìc (& per hoc dico quòd de inquiſito indiſtinctè dicendum eſt eum repelli, quia non fit niſi præcedente infamiâ, Abbas *n.* 4 verbo *Et ideò ſic puto dicendum*; & Marian. Socin. *n.* 6. verſ. *Tu verò diſtingue.* Calder. *conſ.* 20. *pendente inquiſitione de præb.* ubi conſuluit litteras ad beneficia, non factâ 27
mentione de pendentia inquiſitionis ſuper infamia de criminibus furti & homicidii; & collationem indè ſecutam, lite non terminatâ non valere; & idem repetit *in conſ.* 4. *Fuit formata inquiſitio, de accuſat.* Quamobrem ſi procederetur per viam inquiſitionis in caſibus in quibus poteſt procedi non præce- 28
dente infamiâ, ut quia de Mandato Papæ, vel quia expreſſè vel tacitè renunciatum eſt proceſſui ſuper fama, ſecundum ea quæ leguntur & notantur *in c.* 2. *de accuſat. lib.* 6. tunc magis attenderetur quantùm ad hoc infamia quàm proceſſus ſeu modus procedendi, & ſic talis inquiſitio non impediret electionem, quia ceſſante ratione legis, ceſſat lex, l. *Adigere* §. *Quamvis, ff. de jure patronatûs* cum ſimilibus; & ita per hanc rationem firmat Henric. Boich. *in d. c. Accuſatum n.* 9. verſ. *Si verò procedatur de Simon.*

Secundo caſu ſubdiſtingue, nam aut contra accuſatum vel 29
denunciatum aut contra quem de crimine excipitur, præceſſit

30 infamia, & tunc ſimiliter eligi non poteſt, quia ſola infamia facti reddit eum ineligibilem, ut l. 2. *cod. de dignit. lib.* 12. & in regula infamibus *de reg. jur. lib.* 6. *& d. c. cùm in cunctis de elect.* cum ſimilibus; & in hoc pariter conveniunt unanimiter Doctores in *d. c. Accuſatum de Simon. & in hoc c.* ubi in ſpecie Anchar. *n.* 5. dicit etiam ſine aliqua litis motione infamatum de crimine videri ineligibilem, cùm infamia facti repellat quemlibet à promotione dignitatis; & idem repetunt
31 Abbas *n.* 4. verſ. *Si verò eſt accuſatus*; & Mar. Soc. *n.* 7. verſ. *Secundo caſu.* Quod locum habet etiam ſi pœnitentiam egerit, quia nihilominùs aliquâ infamiâ reſperſus, etiamſi nullus eum accuſaverit, promoveri non debet, argum. à contrario *in cap. ultimo, infrà de furt.* & tenet Guillelmus N ſo quem referunt & ſequuntur *in cap. Tantis*, Daniël 81. *diſt.* Archid. *n.* 3. Gemin. *n.* 2. Turrecrem. *n.* 3. Præpoſ. *n.* 2.

32 Aut infamia non præceſſit, ſed eſt criminoſus occultus; & tunc accuſatus vel denunciatus aut contra quem excipitur, promoveri quidem non poteſt, ut d. l. *Reus delatus*, *ff. de mun. & honor.* & oſtenſum eſt ſuprà *n.* 1. 2. *&* 12. ſed tamen benè poteſt eligi, tum quia aliàs poſſet malitioſè accuſari, ut dixi ſuprà *n.* 25. tum quia eligi non eſt promoveri, *c. Eam te*; & hîc dixi *n.* 3. *&* 5. *de reſcript.* & in hoc caſu, ut prædixi, reſidet Innoc. cujus opinionem dicunt eſſe veriorem Hoſt. *d. c. accuſatum n.* 2. *in fine*, verſ. *Prima opinio de Simonia*; & Joannes Andreas *hîc n.* 1. *circa finem*, verſ. *Dicit Hoſt.* & ſic ſola infamia quæ oritur ex proceſſu accuſationis vel denunciationis, licèt repellat à promotione, non tamen impedit electionem celebrari, ut formaliter inquit Anchar. hîc *n.* 5. verſ. *Sola ergò infamia*; & idem in exceptione, quia non impedit electionem ubi infamia non præceſſerit, ut *c. Super eo de elect.* & hîc notat Mar. Soc. *n.* 5. *circa fin.* verſ. *Si verò ageretur.*

Suprà dicta diſtinctio fuit originaliter Innoc. *in d. c. accuſatum n.* 2. verſ. *Hæc autem Decretalis de Simon.* ubi diſtinguit 34
inter inquiſitionem & accuſationem, denunciationem & exceptionem, ut inquiſitus eligi non poſſit, quia inquiſitio fieri non debet niſi contra infamatum, *d. c. Licet de Simon.* & electus bonum teſtimonium debet habere etiam ab his qui foris ſunt, ergò iſte qui diffamatus eſt eligi non poteſt. Sed 35
accuſatus vel denunciatus aut contra quem de crimine excipitur, indiſtinctè poteſt eligi, quia eſt in facultate cujuſque alium accuſare vel denunciare aut coram eo excipere, etſi nullâ infamiâ præcedente; & conſequenter ab electione repellere vel removere; & ita ſentit Innocentius ſolam accuſationem, denunciationem vel exceptionem non reddere aliquem ineligibilem, niſi præceſſerit infamia; & ſubdit hoc eſſe magis conſonum rationi; & cum eo concordant hîc Hoſt. *n.* 2. ubi diſtinguit inter accuſatum occultum & accuſatum diffamatum, id eſt qui diffamatus erat ante accuſationem. Primus ſcilicet occultus non prohibetur eligi, ſecundus verò ſcilicet diffamatus eligi prohibetur, ſicut & ille contra quem fit inquiſitio, quæ non fit niſi contra infamatum. Talis ergò repellitur, quia fama electi in nullo debet vacillare, eamdem diſtinctionem probat *in d. c. Accuſatum* Henric. Boich. *n.* 8. verſ. *Sed Hoſtienſis diſtinguit*; *& in hoc c.* Card. *n.* 2. *poſt med.* verſ. *Tene ergò primum*; & apertiùs Anchar. dicens veram Innocentii diſtinctionem *n.* 4. *in fine*, verſ. *Et per hæc vera videtur*, Abbas *n.* 4. licèt aliquantùm vacillet & Mar. Soc. *n.* 7.

DE ACCUSATIONIBUS.

Alexander III.

CAPUT XII.

SI conſtiterit, quòd D. Eccleſia non perpetuò conceſſa, ſed ad tempus fuerit commendata; & de vilonentia & quòd in taberna pernoctaverit, ita quod altera die nulla præmiſſa dormitione Miſſam cantaſſet; & infrà. Si de hoc rationabiliter convictus fuerit in judicio ante Epiſcopum ſuum, ſive accuſatus, vel ad rationem poſitus ſine coactione fuerit confeſſus, ei ſuper eadem Eccleſia Canonicè conceſſa & tradita & poſteà de crimine aliquo non fuit convictus, propter quòd de jure debeat ſpoliari, vel poſt appellationem (ſicut aliquando allegavit) Eccleſia illa fuerit ſpoliatus, ipſam ei faciatis reſtitui & in pace dimitti.

SUMMARIUM.

1 *Presbiter in potatione pernoctans & Miſſam celebrans, officio & beneficio privari debet.*
2 *Presbiter qui inter paſtum aut potum & Miſſæ celebrationem non dormit, an præſumatur celebraſſe non jejunus & n.* 16.
3 *Communicare in die Cœnæ non jejuno ſtomacho, quamvis olim licuerit, hodiè tamen eſt mortale.*
4 *Euchariſtia cur à jejunis tantùm ſumenda ſit.*
5 *Ebrietas ſola non eſt ſufficiens cauſa privationis beneficii.*
6 *Intellectus hujus cap. uſque ad num.* 22.
7 *Ebrietas cognita, licèt non aſſidua ſemper ſecundum ſe eſt mortale peccatum.*
8 *Ebrius vino ſepultus ignorat quid loquatur.*
9 *Lex non debet ferri ſuper impoſſibile.*
10 *Dormitio poſt cibum vel potum, an debeat præcedere celebrationem Miſſæ & n.* 13.
11 *Jejunus quandò quis dicatur ad effectum ſumendi Euchariſtiam & n. ſeqq. & n.* 16. *& ſeq.*
12 *Dies in Romana Eccleſia incipit à media nocte.*
13 *Digeſtio cibi vel potûs an debeat præcedere ſumptionem Euchariſtiæ & n. . . .*
14 *Sacerdoti an liceat commedere poſt matutinum, cùm dicitur ſerò, & manè miſſam celebrare, non præmiſſâ dormitione aut digeſtione & n.* 20.
15 *Presbiter pernoctans in taberna præſumitur bibiſſe poſt mediam noctem & n.* 21.
16 *Presbiter qui poſt mediam noctem cibum vel potum ſumpſit & manè celebravit, an ſit beneficio privandus & num. ſeqq.*
17 *Cibus etiam non nutriens & per modum medicinæ ſumptus poſt mediam noctem impedit Miſſæ celebrationem.*
18 *Jejunium naturæ & Eccleſiæ in quo differant.*
19 *Pernoctare quid ſit.*
20 *Presbiter qui cibum aut potum ſumpſit ante mediam noctem, etiam non præmiſſâ dormitione vel digeſtione poteſt celebrare.*
21 *Presbiter vinolentus, ſi in taberna non pernoctavit, an in dubio præſumatur celebraſſe non jejunus.*
22 *Ebrietas an ſit peccatum.*
Ebrietas dupliciter accipitur, ibidem.
23 *Ebrietas continetur ſub gula, ſicut ſpecies ſub genere.*
24 *Ebrii quæ ſit pœna.*
25 *Ebrius in foro temporali ſi ſteterit in meris finibus ebrietatis nullâ pœnâ tenetur.*

26 *Ebrius, qui ſuâ culpâ in ebrietatem incidit & ebrius exiſtens hominem interfecit vel mutilavit, an & quandò ſit irregularis & n. ſeqq. uſque in finem.*
27 *Ebrietas contracta ignoranter & ſine culpa, nullam pœnam meretur.*
28 *Voluntarium duplex.*
29 *Miles armatæ militiæ & Cœleſtis militiæ æquiparantur.*
30 *Miles ebrius qui ſeipſum vulneravit à malitia removetur.*
31 *Ebrius meretur duplices maledictiones.*
32 *Pittacus ebrio delinquenti, duplicem pœnam imponendam eſſe conſtituit.*
33 *Covarruviæ opinio aſtruens, ebrium ſuâ culpâ non eſſe irregularem, ex homicidio refellitur.*
34 *Ebrius & furioſus æquiparantur.*
35 *Delictum in ebrietate commiſſum non conſtituit novam ſpeciem peccati, ſed eſt circumſtantia peccati præcedentis.*
36 *Voluntarium ſecundum ſe eſt de ratione intrinſeca peccati actualis, non autem irregularitatis, & cur.*
37 *Ignorantia & error perindè ac furor & ebrietas excludunt conſenſum.*
38 *Irregularitas contrahitur ex homicidio ignoranter & præter intentionem commiſſo quoties culpa præceſſit caſum.*
39 *Pater qui dormiens in lecto infantem ſuffocavit, an ſit irregularis.*
40 *Irregularitas contrahitur etiam ex cauſa remota ad homicidium ordinata, quandò quis dat operam rei illicitæ.*
41 *Ebrii ſunt in duplici differentia & n.* 46.
42 *In homicidio ebrii conſiderari poſſunt tres actus & n.* 46.
43 *Irregularis non eſt præbens homicidio cauſam remotam & ad homicidium non ordinatam, etiamſi daret operam rei illicitæ.*
44 *In ebrietate oportet veniam habere.*
45 *Delinquentes per ebrietatem non dicuntur ſtudioſè delinquere, ſed impetuoſè, & ideò mitiùs puniuntur arbitrio Judicis.*
46 *Ebrietas voluntaria quæ dicatur.*
47 *Ebrii pluries injuriantur quàm ſobrii.*
48 *Ebrietas voluntaria eſt culpa mortalis.*
49 *Ebrius ſuâ culpâ qui in ebrietate homicidium commiſit, indiſtinctè abſtinere debet à miniſterio Altaris.*
50 *Dubia res dicitur ubi ſunt opiniones ex utraque parte probabiles.*
51 *Opinio tutior in foro pœnitentiali vel quaſi ex præcepto eligenda eſt tam in dubio facti quàm juris etiam abſolutè ubi vertitur peccati periculum.*
52 *Irregularitatis inſtituendæ cauſa quæ fuerit.*

1 SI *conſtiterit.* Legitur variè, ſed ſecundum intellectum quem communem dicit Mar. Socin. Hoc intendit. Presbiter ebrioſus Miſſam celebrans ante ebrietatis digeſtionem, Beneficio privandus eſt & Officio. Ego verò arbitror hanc lecturam non poſſe ſuſtineri, ut dicam infrà *in* 2. *not.* undè ſic ſumo textum. Presbiter in potatione pernoctans & Miſſam celebrans, Officio & Beneficio privari debet. Hoc dicit. Dividitur in duas partes. In prima inſtruit Judicem quandò ſit contra actorem pronunciandum. In ſecunda, quandò pro actore contra reum hîc. *Cæterùm.*

2 Nota primò Presbiterum qui inter paſtum aut potum aut ſumptum & Miſſæ celebrationem non dormit, præſumi celebraſſe ante digeſtionem, & ſic non jejuno ſtomacho ſecundum gloſſam in verbo *Dormitione*; & Mar. Soc. *n.* 6 *in* 3. *not.* quod fieri non debet, ut *in c. Sacramenta de conſecr. diſt.* 1. *& in c. Liquido de conſecr. diſt.* 2. Concilium Conſtantienſe
3 *ſeſſ* 13. Quod enim licuit olim in die Cœnæ communicare ſtomacho non jejuno, ut *in dicto capite Sacramenta*, quod eſt Concilii Carthaginenſis III. *capite vigeſimo nono*, procedit ſecundum conſuetudinem aliquandò apud aliquos obſervatam, ut in repræſentationem Dominicæ Cœnæ, illo die à non jejunis Corpus Chriſti ſumeretur. Quem morem dicuntur retinuiſſe Corinthii & diù poſteà ſervarunt Eccleſiæ Alexandrinæ, Ægipti & Thebaidos. Sed nunc hoc abrogatum eſt, ut notat gloſ. hîc, *in ver. excepto*; & declarat S. Thomas *in* 3. *p. q.* 80. *art.* 8. *ad* 3. nec eſt ſervandum imò eſt mortale ſecundum Petr. de Palude apud Silveſt. *in ver. Euchariſtia* 3. *n.* 8. Placuit enim Spiritui ſancto, ut ad honorem tanti Sacramenti in os Chriſtiani prius Dominicum Corpus intraret quàm cæteri cibi & per univerſum orbem mos iſte ſervatur, ut legitur in *dict. cap. Liquido.* Alias rationes ſubjicit Sanctus Thomas *de art.* 8. *in corp. & in* 4. *ſent. diſt.* 8. *quæſt.* 1. *art* 4. *quæſt.* 1. Abrogatio prædictæ conſuetudinis habetur etiam in canone 29. Sinodi Trullanæ *tom.* 5. *Concil. pag.* 350. *col.* 1. Lutetiæ Pariſiorum. Sed horum Canonum quæ & quanta ſit autoritas, *vide eodem tom.* 5. *pag.* 311. Verumtamen quod ſpectat ad præſumptionem indigeſtionis de qua ſuprà, ut dicit Marian. Soccin *loco citat.* conſiderari debet diſtantia temporis & qualitas & quantitas ſumpti cibi vel potûs & diſtantia jejunii præcedentis. Poſſet enim eſſe tam modicæ quantitatis, aut tam facilis digeſtionis, ut Presbiter brevi digeſſiſſe præſumeretur. Sed de hoc dicam pleniùs in ſecundo notab. præſertim *n.* 17.

5 Secundò nota Presbiterum propter ſolam ebrietatem non eſſe privandum beneficio, nam textus præcipit inquiri non tantùm de ebrietate, ſed etiam an celebraverit non præmiſſa dormitione; & ſic alterum non ſufficit ſecundum Abb. qui ampliùs dicit ebrietatem, ſi rara fuerit non eſſe peccatum mortale, ut in *c. Unum Orarium*, §. *Nunc autem*, *verſ. aliàs ea demùm & verſ. Ebrietas*, 25. *diſt.* & cum eo tranſeunt Marian. Socin. *n.* 5. *in ſecundo notab.* & Felin. *itidem in* 2. *notab. n.* 2.

6 Sed tu adverte, quia in his dictis Abbatis & Doctorum in ſumma hujus textûs implicantur quatuor propoſitiones, quæ videntur omnino falſæ. Primò enim ſupponunt DD. hanc decretalem loqui de Presbitero ebrioſo, id eſt de eo, qui eſt in conſuetudine ſe inebriandi, talis enim dicitur propriè ebrioſus ſecundum Bald. *in c. A crapula numer.* 1. *ſuprà de vita & honeſt. Cleric.* qui alibi dicitur ebrietati deſerviens, ut in *c. Epiſcopus* 35. *diſt.* & ibi Hugon. declarat Archid. *n.* 1. *in verſ. Deſerviens*, Turrect. *n.* 12. & Præpoſ. *n.* 3. *verſ. Quæro an iſti clerici.* Sed hoc eſt falſum, quia hæc decretalis nuſquam loquitur de ebrioſo, ſed de vinolento, qui in taberna pernoctavit, id eſt per totam noctem potando & ſe inebriando vigilavit, ut explicat Hoſt. *n.* 2. *in ver. Pernoctaverit*: undè ad incurrendam hanc pœnam ſatis eſt, ut ſemel tantùm pernoctaverit in potatione, & manè non præmiſſa dormitione Miſſam celebraverit prout revera intelligunt DD. licèt incautè ſummaverint textum in Presbitero ebrioſo.

Deindè ſupponunt Doctores ebrietatem, ſi rara ſit non 7
eſſe peccatum mortale quod ſimiliter non benè dicunt, quia ebrietas, dummodò ſit cognita & ſic voluntaria licèt non ſit aſſidua, ſemper ſecundum ſe eſt mortale peccatum, ut docet Sanctus Thomas *in* 2. 2. *qu.* 150. *art.* 2. Archid. Turrecr. & omnes *in c. Sexto die*, 35. *diſt.* & dixi plenè *in d. c. A Crapula à nu.* 24. *uſque ad num.* 33. *de vit. & honeſt. Clericor.* ubi oſtendi Canoniſtas, ibi & hîc fuiſſe lapſos in intellectu dicti, §. *Nunc autem*, & hinc exiſtimo factum eſſe, ut Joan. Andr. & omnes intellexerint hunc text. in ebrioſo, quia ſcilicet in ea fuerunt opinione, ut ebrietas eſſet tantummodò peccatum veniale, niſi eſſet aſſidua; quod tamen eſt falſum, ut hîc dixi. Tertiò Doctores ſupponunt Presbiterum non incidere in hanc pœnam niſi celebrationem Miſſæ præceſſerit ebrietas; quod ſimiliter non eſt verum ſi intelligatur de ebrietate prout parit exilium mentis & privat uſu rationis.

Non enim poteſt contingere hîc caſus ut Presbiter ſit 8
ebrius & non præmiſſa digeſtione Miſſam celebret ſecundum lecturam quam Marian. Soccin. dicit communem, quia vino ſepultus ignorat quid loquatur, *c. Sanè* 15. *qu.* 1. & 9
ita hæc Conſtitutio lata eſſet ſuper impoſſibili contra *c. Erit autem lex*, 4. *diſt.* Ebrietas ergò de qua Doctores loquuntur non eſt accipienda prout ſignificat alienationem mentis contingentem ex immoderato uſu vini, ſed pro ipſo actu immoderatæ potationis ſecundum diſtinctionem S. Thom. *in* 2. 2. *qu.* 150. *art.* 1. Loquitur enim hîc textus de Sacerdote non ebrio, ſed vinolento. Quartò & ultimò ſupponunt 10
Doctores inter potum aſſumptum & celebrationem Miſſæ debere intercedere dormitionem, ita ut aliàs præſumatur indigeſtus & non jejunus, ut dixi ſuprà in primo notab. Quod itidem non eſt verum indiſtinctè, nam ut inquit D. Thomas *in* 3. *part. qu.* 80. *art.* 8. *ad ſecundum*: *Cùm di-* 11
citur quòd hoc Sacramentum priùs, quàm alii cibi, debet in os Chriſtiani intrare, non eſt intelligendum abſolutè reſpectu totius temporis, alioquin qui ſemel comediſſet vel bibiſſet numquam poſſet hoc Sacramentum accipere; ſed eſt intelligendum quantùm ad eumdem diem, licet principium diei ſecundum diverſos diverſimodè accipiatur, nam quidam à media nocte, quidam ab ortu ſolis diem incipiunt, (de quibus vide 12
gloſſam primam in l. More Romano, *ff. de fer.*) *Eccleſia tamen Romana diem à media nocte incipit; & ideò ſi poſt mediam noctem aliquis ſumpſerit aliquid per modum cibi vel potûs, non poteſt eadem die hoc ſumere Sacramentum; poteſt verò ſi ante mediam noctem; nec refert utrum poſt cibum vel potum aſſumptum dormierit aut etiam digeſtus ſit quan-* 13
tùm ad rationem præcepti; refert autem quantùm ad perturbationem mentis quam patiuntur homines propter inſomneitatem vel indigeſtionem, ex quibus ſi mens multùm perturbetur, homo redditur ineptus ad ſumptionem hujus Sacramentis. Hæc Sanctus Thomas, & ſequitur Sanctus Antoninus apud 14
Silveſtr. *in verb. Euchariſtia*, 3. *qu.* 7. *n.* 9. dicens non impedire ſcilicet neceſſariò etſi de congruo quod quis poſt cibum non dormierit aut non ſit facta digeſtio dummodò poſt noctem mediam non comederit aut biberit etiamſi comediſſet aut bibiſſet poſt matutinum, cùm dicitur ſerò, licèt non multùm liceat poſt illud bibere & multò minùs 15

comedere, niſi neceſſitas urgeat. Nec obſtat ſecundum Petrum de Palude apud Silveſt. *ubi ſuprà*, hæc Decretalis ubi qui pernoctavit in taberna ſine ſomno, privatur Eccleſia, qui cùm in taberna apponatur vinum veriſimiliter poſt mediam noctem bibit & celebravit, & ſic eſt præſumptio juris contra quam, ut ipſe dicit non admittitur probatio vel ſaltem cui ſtatur quamdiù contrarium non probetur.

16 Ex his omnibus cùm quæritur an ſit puniendus Sacerdos qui poſt cibum vel potum aſſumptum non præmiſſa dormitione celebravit perſtringendo dicta Theologorum & Canoniſtarum, ego arbitror tres caſus eſſe diſtinguendos.

Primus eſt, cùm certum eſt Presbiterum ſumpſiſſe cibum vel potum mediam noctem & manè celebraſſe; & hoc primo caſu abſque dubio eſt puniendus. Ratio eſt, quia accipiendo diem prout accipit Eccleſia Romana, Corpus Chriſti non fuit primus cibus qui pro illa die intravit in os ipſius ut præcipitur *in d. c. Liquido, de conſecrat. diſt.* 2. & ſic non jejunus celebravit contra text. hìc & *in d. cap. Sacramenta, de conſecr. diſt.* 1. Nec verum eſt, quod hìc dicit
17 Mar. Socin. *in* 3. *not.* videlicet conſiderandam eſſe quantitatem & qualitatem cibi vel potûs & intervallum temporis; imò enim ſive cibus & potus ſit multus, ſive modicus & ſive ſit difficilis, ſive facilis digeſtionis indiſtinctè ſi fuerit aſſumptus poſt mediam noctem impedit celebrationem Miſſæ etiamſi non nutriat & fuerit aſſumptus per modum medicinæ, ut declarat Sanctus Thomas *in* 4. *diſt.* 8. *qu.* 1. *art.* 4. *qu.* 2. Etenim in reverentiam ſanctitatis hujus Sacramenti inſtitutum eſt, ut os Chriſtiani ſuſcipientis Corpus Chriſti quaſi novum ad ipſum ſumendum accedat. Quantalibet autem cibi aſſumptio hanc aufert novitatem, & ideò quælibet cibi ſumptio impedimentum præbet Euchariſtiæ ſumptioni, ut per eum. Undè opinio Goffredi & Joannis aſſerentium cibum prohiberi prout nutrit, & ideò quod ſumitur per modum medicinæ non impedire Miſſæ celebrationem, ut modicum gingiberis, communiter reprobatur; & eam confutat Paludan. *in* 4. *diſt.* 8. & Hervec. relati à
18 Silveſtro *in verb. Euchariſtia* 3. *num.* 8. *verſ. & intellige.* Ratio eſt, quia ad debitam ſuſceptionem Dominici corporis non exigitur jejunium Eccleſiæ, quod non ſolvitur, niſi per ſecundam ſumptionem quæ in cibum & refectionem de ſe conſueverunt aſſumi, ſed exigitur jejunium naturæ quo dicitur jejunus, qui poſt mediam noctem nihil cibi, aut potûs etiam per modum medicinæ aſſumpſit. Ita S. Thom. *loco citat. in reſp. ad* 2. *&* *in* 3. *p.* 2. *qu.* 80. *art.* 8. *ad* 4. Albertus Magnus & alii quos cit. Silveſt. *ubi ſup.* Crederem tamen non incidere in pœnam hujus Canonis Presbiterum qui electuarium ſumeret aut modicum vini deguſtaret illicò poſt mediam noctem & manè Miſſam celebraret, quia hic textus loquitur de Presbitero vinolento, qui in taberna pernoctavit, id eſt qui in potatione totam noctem in-
19 ſumpſit ſecundum Hoſt. *hic n.* 2. Pernoctare enim noctem totam ſignificat, ut *l. Urbana*, §. *Pernoctare*, *ff. de verbor. ſignificat.* & notat gloſſa *hic in verb. Pernoctaverit*; quæ verba huic non adaptantur & conſequenter nec diſpoſitio, *l. Ita autem* §. *Geſſiſſe*, *ff. de adminiſtr. tutor. l.* 4. §. *Toties*, *ff. de damno infecto.* Et quamvis hìc celebrando ſit in culpa, tamen pœna privationis beneficii, de qua hìc non videtur tali delicto commenſurari, *ad cap. At ſi Clerici. de adulter.* & hoc caſu ſalvari poteſt conſideratio Mariani Socini quod attendi debeat qualitas & quantitas ſumpti cibi & intervallum inter cibum aſſumptum & celebrationem & quod notat gloſſ. *in d. c. Sacramenta*, *in verb. A jejuniis*, *de conſecr. diſt.* 1. dùm firmat jejunum dici celebrata id eſt abſoluta digeſtione, undè an habeat locum pœna privationis necne, arbitrio judicis relinquendum erit

20 Secundus caſus eſt cùm è contra certum eſt Presbiterum ſumpſiſſe cibum vel potum ante mediam noctem, non autem poſt, & hoc caſu etiamſi non præmiſſa dormitione vel digeſtione Miſſam celebraverit non eſt culpabilis nec puniendus, quia dicitur jejunus pro illa die ſecundum jejunium naturæ, juxta ſententiam D. Thom. & aliorum, de quibus ſuprà. Neque hoc caſu locum habet hæc Decretalis, quia qui cibum, aut potum ſumpſit duntaxat ante mediam noctem non dicitur in potatione pernoctaſſe, prout requiritur ad inquirendam hanc pœnam, ut proximè dictum eſt.

21 Tertius caſus eſt cùm dubium eſt, an Sacerdos cibum, vel potum ſumpſerit ante vel poſt mediam noctem & tunc ſubdiſtingue; nam aut pernoctavit in taberna aut non; ſi pernoctavit, præſumitur bibiſſe etiam poſt mediam noctem; undè ſi probaverit contrarium puniendus erit ut hìc; & in hoc tertio caſu propriè loquitur hæc Decretalis. Conſtito enim de vinolentia & pernoctatione in taberna, hinc deducitur præſumptio, quòd totam noctem in potando inſumpſerit & ita celebraverit non jejunus ſecundum Petrum de Palude, & Silveſtrum ſuprà citatos. Aut non pernoctavit in taberna & tunc in dubio non præſumitur comediſſe vel bibiſſe poſt mediam noctem, niſi hoc probetur, neque hoc caſu intrat pœna de qua hìc. Patet, quia textus mandat copulativè inquiri de tribus, primò de vinolentia Presbiteri, ſecundò quòd pernoctaverit in taberna, tertiò quòd Miſſam altera die celebraverit; ergò in dubio non ſufficit ſola probatio vinolentiæ in genere ſine circumſtantia temporis, quia ex illa cognoſci non poteſt, an Presbiter potaverit ante vel poſt mediam noctem; ſed requiritur probatio, quod pernoctaverit in taberna; ex hoc enim reſultat ſufficiens probatio per juris præſumptionem quod etiam poſt mediam noctem potaverit & ſic celebraverit non jejunus, & ita intellige hanc Decretalem.

Quæro, an ebrietas ſit peccatum.

Solutio: (Ebrietas poteſt dupliciter accipi, uno modo 22
prout ſignificat ipſum defectum hominis, qui accidit ex multo vino potato; ex quo fit ut non ſit compos rationis & ſecundum hoc ebrietas non nominat culpam, ſed defectum pœnalem conſequentem ex culpa. Alio modo ebrietas poteſt nominare actum quo quis in hunc defectum incidit, qui poteſt cauſare ebrietatem dupliciter. Uno modo ex nimia fortitudine vini præter opinionem bibentis, & ſic etiam ebrietas poteſt accidere ſine peccato, præcipuè ſi non ex negligentia hominis contingat & ſic creditur Noë inebriatus fuiſſe, *Gen.* 9. Alio modo ex inordinata concupiſcentia & 23
uſu vini & ſic ebrietas ponitur eſſe peccatum & continetur ſub gula, ſicut ſpecies ſub genere. Dividitur enim crapula in commeſſationem & ebrietatem quæ prohibet Apoſtol. *ad Rom.* 13. dicens: *Non in commeſſationibus & ebrietatibus.*) Ita Sanctus Thomas *in* 2. 2. *quæſt.* 150. *art.* 1. Turrecrem *in cap. Sexto die*, *n.* 6. 35. *diſt.* & Silveſt. *in verb. Ebrietas*, *in princ.* quale autem peccatum ſit ebrietas an ſcilicet veniale vel mortale, dixi latè *in c. A crapula*, *à nu.* 24. *ſuprà de vita & honeſt. Clericor.*

Secundò. Quæro, quæ ſit pœna ebrii.

Solutio. In foro pœnitentiali pœna eſt arbitraria, *cap.* 24
Menſuram, *de pœnit. diſt.* 1. in foro autem judiciali Eccleſiaſtico olim procedendum erat, juxta Canonem Apoſtolorum 44. relatum *in c.* 35. *diſt.* ubi ſic legitur: *Epiſcopus aut Presbiter aut Diaconus ebrietati deſerviens*, (id eſt aſſuetus ſe inebriare ſecundum Hug. Archid. Turrecr. Præpoſ.) *aut deſinat, aut deponatur: Subdiaconus autem, aut Lector aut Cantor ſimilia faciens aut deſinat, aut communione privetur, ſimiliter & laicus.* Item Concilium Agathenſe *c.* 41. quod refertur *in c. Ante omnia*, *ead. diſt.* ſtatuit Clericum quem ebrium fuiſſe conſtiterit, aut triginta dierum ſpatio à communione ſubmovendum aut corporali ſubdendum ſupplicio, id eſt recipiat, quadraginta ictus, ut hic exponit gloſſa. Sed an & quo ordine clerici propter ebrietatem poſſint ſubjici verberibus & quomodò in prædictis pœnis ſit procedendum, dic ut hìc per Præpoſ. *n.* 1. Hodiè verò contra quoſlibet clericos ebrioſos, ſeu ebrietati deſervientes ſervanda erit diſpoſitio *d. c. A Crapula*, ut ſcilicet, ſi moniti non deſiſtant, ab officio vel beneficio ſuſpendantur. In
foro autem temporali laicus propter ebrietatem nulla pœna 25
tenetur, ſecundum Marian. Socin. *hic nu.* 21. & hæc vera ſi ebrius ſteterit in meris finibus ebrietatis, ſed ſi aliud delictum in ebrietate commiſerit juxta textum *in l. Omne delictum*, §. *penultim. ff. de re militar.* tunc dicendum, ut in quæſt. ſequenti.

Ultimò. Quæro an qui ſua culpa in ebrietatem incidit & 26
ebrius exiſtens hominem interfecit aut mutilavit efficiatur irregularis, necne.

Hæc quæſtio proponitur de eo, qui culpa propria effectus 27
eſt ebrius, nam ſi ſine culpa, puta quia eo ignorante alius miſcuit ſal cum vino vel dentem caballinum vel quid ſimile aut quia ſumpto vino moderatè ignorans illius potentiam præter conſuetudinem & opinionem contraxit ebrietatem, expeditum eſſet hunc non eſſe aliqua pœna puniendum, nec irregularitatem incurrere, quoniam talis nec venialiter quidem peccat, docet Sanctus Thomas Archid. Turrecrem. & alii citati ſuprà *in prima quæſtione* Joan. à Capiſtrano *in d. c. A crapula num.* 7. *&* 8. *de vita & honeſt. cleric.* & ſic credimus de Noë *Gen.* 9. & de Loth, qui commiſit inceſtum à quo excuſatus eſt ſecundum Auguſtinum contra Fauſtum ut *in c. Inebriaverunt* 15. *qu.* 1. Dicit enim textus Geneſ. 14. *Et ne tunc quidem ſenſerit quandò concubuerit, nec quandò illa ſurrexerit*; & ita hunc non eſſe irregularem cenſet Marian. Soccin. *in c. Ad audientiam*, *num.* 55. *infrà de homicid.* & Covarr. in Clem *Si furioſus*, *in* 3. *part. n.* 3. *verſ. Sed quoad irregularitatem eodem tit.* nec quiſquam diſſentit. Dubium igitur reſtringitur ad eum, qui ſua culpa in ebrietatem incidit; & quidem ſi dedit operam, ut inebriaretur, & ſciebat ſe conſueviſſe in ebritate arma ſumere & homines perſequi & percutere, procul dubio efficitur irregularis, quia per immoderatam potionem dedit operam rei illicitæ & ad occiſionem periculoſæ ex his quæ ſolent accidere, ita Marian. Soccin. *in d. c. Audientiam*, *num.* 56. & Covarr. in Clem. *Si furioſus*, *in* 3. *part. ſub num.* 4. *verſ. Poſſet quidem vera cenſeri*; & hic caſus ſimiliter eſt extra omne dubium.

28 Major difficultas eſt quid dicendum in ebrio, qui ex ſimplici culpa in ebrietatem incidit immoderatè bibendo & in ebrietate homicidium commiſit. Et quidem S. Thomas *in* 1. 2. *quæſt.* 77. *artic.* 7. cui ſubſcripſit Silveſtr. *in verb. Ebrietas n.* 5. ſentit abſolute hunc eſſe irregularem. Ait enim; *aliquid eſſe poſſe voluntarium vel ſecundum ſe, ſicut quandò voluntas directè in ipſum fertur, vel ſecundum cauſam, quandò voluntas fertur in cauſam & non in effectum, ut patet in eo, qui voluntariè inebriatur: Ex hoc enim quaſi voluntarium ei imputatur, quod per ebrietatem committit.* Idem apertiùs firmant Zenzelin. Card. & Imol. in d. Clem. *Si furioſus de homicid.* quos ſequuntur Villadiego *de irregul. cap. de percuſſore*, *col.* 11. Silveſter. *in verb. Homicidium*, 3. *qu.* 4. *& alii.*

Quibus primò ſuffragatur, *cap. Sanè*, *& c. Inebriaverunt* 15. *qu.* 1. ubi patet delinquentem in ipſa ebrietate non eſſe omninò immunem à culpa nec à pœna.

29 Deindè ſecundum Marcian. Soc. *in d. c. ad Audientiam n.* 57. hoc probat textus expreſſus *in l. Omne delictum*, *ff. de re militari*; nam miles cœleſtis militiæ, & miles armatæ militiæ videntur æquiparari, ut *l. Miles*, & hic notatur, *ff. de re judic.* Sed miles armatæ militiæ in ebrietate ſeipſum vulnerans, aut aliàs mortem ſibi conſciſcens à malitia
30 removetur, ut dict. *l. Omne delictum*, § *pen.* prout hunc text. in propoſito adducunt etiam *in c. A crapula*, *de vita & honeſt. cleric.* Hoſt. *numer.* 8. *in verb. Suſpendatur* & Joan. Andr. *n.* 3. *in verb. Beneficio*, Ergò & fortiùs miles cœleſtis militiæ, ut eſt clericus, debet deponi ab altaris miniſterio & per conſequens videtur in irregularitatem incidere.

31 Tertiò favet eidem ſententiæ autoritas Ariſtot. 3. *Et hic cap.* 5. dùm docet ebrium mereri duplices maledictiones, videlicet ut explicat D. Thom. *in* 1. 2. *quæſt.* 76. *art.* 4. *ad quartum*, propter duo peccata quæ committit, ſcilicet ebrietatem & aliud peccatum, quod ex ebrietate ſequitur.

32 Similiter ut hic Euſtatius refert Pittacus unus ex ſeptem Græciæ Sapientibus ebrio delinquenti duplicem pœnam infligendam eſſe conſtituit alteram propter ebrietatem alteram propter crimen in ebrietate patratum; cujus rei etiam meminit Sanctus Thomas ubi ſuprà & Covarr. in d. Clem. *Si furioſus in* 3. *p. n.* 4. *in fin.*

33 Sed contrariam ſententiam pluribus conatur tueri idem Covarr. *eodem n.* 4. *in princ. ver. Supereſt igitur difficultas.*

34 Movetur primò, quia ebrius & furioſus æquiparantur. *c. Venter* 35. *diſt.* ſed furioſus non eſt irregularis propter homicidium in furore commiſſum, ut *in d.* Clem. *Si furioſus* ergò nec ebrius. Sed hoc argumentum poteſt in oppoſitum retorqueri, nam furioſus, qui propria culpa in furorem incidit irregularis efficitur, ſi in furore aliquem interfecerit aut mutilaverit, ut dixi *in d. c. Ad audientiam*, *num.* 24. *infrà de homicid.* ergò & ebrius, qui ſua culpa incidit in ebrietatem.

Deindè movetur, quia homicidium ebrii proceſſit ab eo, qui caret uſu rationis, ergò irregularitatem non inducit. At nego conſequentiam, quia irregularitas non contrahitur hoc caſu ex eo, quòd homicidium ſit voluntarium in ſe, ſed quia eſt voluntarium in ſua cauſa propter culpam præcedentem ut ex mente D. Thomæ ſuperius dictum eſt, & patebit infrà *n.* 36. 37. *&.* 38.

35 Movetur tertiò, quia ebrius non punitur propter homicidium commiſſum, ſed propter ebrietatem illam, quæ graviori pœna eſt digna propter circumſtantiam homicidii, cui cauſam præbuit, quod videtur cenſuiſſe D. Bonavent. *in* 2. *ſent. diſt.* 22. *art.* 1. *qu.* 3. dum ait *nec furioſum, nec ebrium quamvis uterque illorum ſit ſua culpa uſu rationis privatus poſſe committere novam culpam, ſed omne malum quod durante furore, vel ebrietate factum fuerit eſſe circumſtantiam, quæ aggravat ebrietatis, aut furoris peccatum*, quem locum citat etiam Alphonſus à Caſtro tenens hanc opinionem *lib.* 2. *de poteſtate leg. pœnal. c.* 14. *verſ. Prima principalis concluſio.*

36 Verùm hoc argumentum eò tantùm ſpectat, ut oſtendat delictum in ebrietate, vel furore commiſſum non conſtituere novam ſpeciem peccati, ſed eſſe circumſtantiam peccati, præcedentis, quod & nos fatemur, quia voluntarium eſt de ratione intrinſeca peccati actualis, *c. Majores*, §. *verum*, *de Baptiſ.* nec poteſt eſſe voluntarium in eo qui caret uſu rationis. Sed non eſt bona conſequentia, homicidium in ebrietate commiſſum non eſt nova ſpecies peccati, quia non eſt voluntarium, ergò ex illo non contrahitur irregularitas. Ratio eſt, quia ad irregularitatem, quæ non eſt peccatum, ſed pœna peccati non requiritur, ut delictum ipſum ſit voluntarium in ſe, ut requiritur ad eſſe peccati, ſed ſatis eſt ut culpa præceſſerit, ut optimè explicat D. Thomas *in* 4. *diſt.* 17. *qu.* 2. *art.* 2. *q.* 4. *ad* 2. ait enim; *Effectus conſequens qui peccatum aggravat jam in actu præceſſit, velut in cauſa; & ideò quando commiſſum eſt totam ſuam quantitatem habuit, & ex effectu conſequenti non accreſcit aliquid quoad culpæ rationem etſi accreſcit, quoad pœnam accidentalem.* Hæc S. Thomas, quem ſequitur Silveſt. *in ver. Ebrietas*, *n.* 5. Id quod patet 37
apertiſſimè in omni homicidio caſuali, & præter intentionem commiſſo, illud enim non poteſt dici peccatum homicidii cùm voluntarium non ſit, quia ignorantia & error, perindè ac furor, & ebrietas excludunt conſenſum, *c. Quamvis*, 38. *diſt. l. Cum Aquiliana*, *ff. de tranſact. l. Sed hoc ita*, *ff. de aqua pluv. arcen. l. Non idcircò*, *C. de jur. & fact. ignor.* quia voluntas non fertur niſi in præcognitum, ut patet in 3. *de Anima comm.* 39. imò nihil magis contrarium conſenſui, quàm error, *l. Si per errorem*, *ff. de juriſd. omn. judic.*
& tamen jura paſſim clamant ex homicidio caſuali ignoran- 38
ter, ſeu per errorem commiſſo irregularitatem induci, quoties culpa, vel negligentia præceſſit caſum, ut in *c. Continebatur*, *c. Suſcepimus*, *& c. Ad audientiam*, *infra de homicid.* cum ſexcentis ſimil. Sicut etiam dormiens uſu rationis caret non ſecùs ac furioſus, infans, vel ebrius, ut in dict. Clem *Si furioſus*, *de homicid.* & tamen ſi in ſomniis filium in
lecto ſuffocaverit, irregularis efficitur propter culpam, vel 39
negligentiam, quæ homicidium præceſſit, ut eſt textus in *c. Quæſitum*, & hìc DD. *de pœnit & remiſſ. c. Conſuluiſti*, 2. *q.* 5. *c. fin.* cum hic notatis, *de is quæ fil. occider.* plenè Silveſt. *in ver. Homicidium*, *ſecundo*, *n.* 15. *in* 23. *quæſt.* Itaque licèt homicidium ebrii non ſit peccatum ab ebrietate diſtinctum, ſed circumſtantia ebrietatis, ſemper tamen ex illo incurritur irregularitas, ſi præceſſerit culpa, ſicut incurritur ab ignorante, ſeu errante, vel dormiente, licèt in his quoque homicidium propter defectum conſenſûs non ſit nova ſpecies culpæ, ſed circumſtantia culpæ præcedentis.

Movetur quartò idem Covarruvias, quia ebrietas non eſt 40
cauſa proxima, nec immediata occiſionis, ſed cauſa mediata, & remota, arg. *c. Quia diverſitatem*, *de conceſſ. præben.* nam culpa fuit cauſa ebrietatis, ebrietas verò cauſa occiſionis. Sed hæc quoque ratio infirma eſt, quia ad contrahendam irregularitatem non requiritur, ut quis præbuerit cauſam proximam, ſeu immediatam homicidio, ſed ſatis eſt ut præbuerit remotam, quando dabat operam rei illicitæ, ſi cauſa fuerit aliquo modo ad homicidium ordinata, *c. Continebatur*, ſecundum unum intellectum, & *c. Suſcepimus*, *de homicid.* & eſt communis regula in materia irregularitatis, ut dixi in *c. Ad audientiam*, *n.* 19. *&* 33. *eod. tit.*

Quid dicendum? Cogitabam opiniones poſſe conciliari fœ-
dere diſtinctionis, Dupliciter enim ex ſimplici culpa poteſt 41
aliquis in ebrietatem incidere ex mente S. Thomæ *in.* 2. 2. *q.* 150. *art.* 6. Uno modo cùm percipit uſum vini eſſe immoderatum, non tamen æſtimat inebriare potentem, & ita ex inordinata concupiſcentia, & uſu vini contigit ei ebrietas præter intentionem & conſuetudinem, & hoc primo caſu exiſtimo hunc eſſe immunem ab irregularitate, ſi contracta ebrietate aliquem occidat, aut mutilet.

Moveor quia in homicidio hujuſmodi conſiderari poſſunt 42
tres actus. Primus eſt ipſa potatio, ſecundus ebrietas, tertius hominis occiſio. In primum actum duntaxat hoc caſu fertur voluntas directè, nempè quia talis tantùm voluit bibere vinum immoderatè. In ſecundum fertur voluntas indirectè & per accidens. In tertium verò, id eſt, in occiſionem aut nullo modo nec per ſe, nec per accidens fertur voluntas, aut per accidens quidem, ſed valdè remotè. Atqui ex cauſa val-
de remota, & ad homicidium non ordinata irregularitas non 43
contrahitur etiam ab illo, qui dabat operam rei illicitæ, ut eſt caſus in *c. Exhibita*, *infra de homicid.* ubi puer qui ludens lapidem jecit in alium puerum, ut timorem illi incuteret, & ſic dabat operam rei illicitæ non contraxit irregularitatem ex eo quod ille à projecto lapide non percuſſus corruens, & capite illiſus ad petram ex aliorum incuria obiit, ut hic deciditur, & latiùs probavi in *c De cætero*, *n.* 13. *eod. tit.* & in hoc primo caſu ſalvari poteſt opinio Alphonſi à Caſtro, & Covarr. ut ipſemet videtur declarare in dict. Clem. *Si furio-*
ſus, *part.* 3. *n.* 4. *verſ. Tandem quarto*, & ita etiam intelligi 44
poteſt, quod docuit Ariſtot. 2. *Et hic.* In ebrietate oportet veniam habere, & quod habetur in *l. Omne delictum*, §. *Per vinum*, *ff. de re milit.* videlicet per vinum, aut laſciviam ipſos clementiùs eſſe puniendos.

Et quod ait Bald. in *c. Accrapula*, *n.* 3. *ſupra de vita, &* 45
honeſt. Cleric. id eſt delinquentes, per ebrietatem non dici ſtudioſè delinquere, ſed impetuoſè, & ideò mitiùs puniendos eſſe juxta text. in *l. Reſpiciendum*, §. *Delinquunt*, *ff. de pœnis*, idque Judicis arbitrio relinqui tradiderunt Roman. in *l.* 1. *n.* 9. *ff. de verb. obligat.* Dec. *in c.* 1. *in fine*, *de teſtib.* & alii apud Menoch. *de arbitrar. judic. lib.* 2. *centur.* 4. *caſu* 326. & hunc venialiter tantùm peccare docuit S. Thomas præallegatus in 2. 2. *qu.* 150. *art.* 2.

Alio modo poteſt quis in ebrietatem incidere cùm advertit 46
potum eſſe immoderatum & inebriantem, & tamen vult magis ebrietatem incurrere, quàm à potu abſtinere, & ſic voluntariè inebriatur, & factus ebrius hominem occidit, aut mutilat, & hunc non auderem excuſare ab irregularitate, quia ejus voluntas proximiùs accedit ad homicidium quàm in primo caſu. In illo enim ſolus potus fuit voluntarius, et

potu verò præter intentionem contigit ebrietas, & ex ebrie-
tate homicidium. In hoc verò non tantum potus fuit volun-
tarius, ſed etiam ebrietas, ex qua immediatè homicidium
proceſſit. Undè hîc fuit illata culpa, & dedit cauſam proxi-
mam homicidio, aut remotam quidem, ſed tamen ad homici-
dium ordinatam, quæ ſufficit ad incurrendam irregularitatem
47 ſecundum Marian. Socin. in *c. De cætero*, *n.* 9. & hîc dixi
n. 16. *de homicid.* præcognoſcere enim debuit, & potuit faci-
lè poſſe contingere, ut in ebrietate aliquem percuteret, vel
offenderet; quia pluries injuriantur ebrii, quàm ſobrii, ut
patet per Philoſoph. 2. *Politicor.* & per D. Thomam *in* 1. 2.
qu. 76. *n.* 4. *ad* 4. *in fin.* & Bald. in *l.* 1. *n.* 40. *C. Undè vi.*
Et propterea *Proverb.* 20. dicitur *tumultuoſa ebrietas*, ut in
c. Luxurioſa, 35. *diſt.* alii legunt *contumelioſa*, ut Joan.
48 Capiſtr. in *c. A crapula*, *in* 1. *notab. ſupra*, *de vita & honeſt.*
Clericor. & culpam mortalem eſſe ſe ſcienter inebriare pro-
bat, Thom. in 2. 2. *quæſt.* 150. *d. art.* 2. Abb. Antiq. in d.
c. A crapula, *n.* 3. per textum in *c. Nullus de conſec. diſt.* 5.
Navarr. *in Manuali c.* 23. *n.* 121. & dixi latiſſimè in eodem
c. A crapula, *à n.* 24. & in hoc ſecundo caſu procedit opinio
ejuſdem D. Thomæ *in* 1. 2. *qu.* 77. *art.* 7. Loquitur enim ex-
preſſè de illo, qui voluntariè inebriatur.
49 Cæterùm in practica arbitror indiſtinctè ebrium homicidam
debere ſe irregularem reputare, & abſtinere à miniſterio alta-
ris hoc præcipuo fundamento, quia cùm in hoc articulo ſint
ex utraque parte autoritates, & rationes probabiles, hinc
ſtatus rei dubius conſtituitur, ut patet in 1. *Topicor. cap.* 9.
in princ. ubi problemata idcircò dicuntur dubitationem habe- 50
re, quia de utriſque ſunt rationes ſuaſibiles, & latiſſimè pro-
bavi in *c. Ne innitaris*, *à n.* 125. *uſque ad n.* 171. *de Conſt.* 51
In dubio autem non tantùm facti, ſed etiam juris tenetur
quis ex præcepto in foro pœnitentiali, vel quaſi pœnitentiali
amplecti partem tutiorem præſertim in materia irregularitatis,
ut ſimiliter probavi in eod. *c. Innitaris*, *à n.* 71. *uſque ad n.*
229. ubi etiam oſtendi falſam eſſe differentiam, quam non-
nulli ex recentioribus Theologis ſubtiliter excogitarunt inter
dubium juris abſolutum, & dubium juris, & perſonæ ſi-
mul.
Accedit quòd vix poſſet eſſe ſine ſcandalo, ut ebrius ex 52
immoderato uſu vini hodiè homicidium committeret, & cras
nulla prævia diſpenſatione miniſtraret in altari corpus, & ſan-
guinem Chriſti; & cauſa inſtituendæ irregularitatis ſecundum
Laud. & Cardin. in Clem. 1. *n.* 2. *in* 18. *qu. de homicid.* fuit
horror & ſcandalum indè oriens, quia abominabile, eſt, ut
qui intinxit manus in ſanguinem humanum offerat ſanguinem,
& hoſtiam immaculatam Deo. De quo tamen vide per Marian.
Socin. in dict. *c. Ad audientiam*, *n.* 66. *de homicid.*

DE ACCUSATIONIBUS:

Innocentius III. Concilio Generali.

CAPUT XXIV.

QUaliter & quando debeat Prælatus procedere ad inquirendum & puniendum ſubditorum exceſſus, ex autoritatibus novi & veteris teſtamenti colligitur evidenter, ex quibus poſteà proceſſerunt Canonicæ ſanctiones, ſicut olim apertè diſtinximus & nunc ſacri approbatione Concilii confirmamus, legitur enim in Evangelio, quòd villicus ille, qui diffamatus erat apud dominum ſuum, quaſi diſſipaſſet bona ipſius, audivit ab illo; quid hoc audio de te? Redde rationem villicationis tuæ, jam enim non poteris ampliùs villicare. Et in Geneſi Dominus ait, deſcendam & videbo utrùm clamorem, qui venit ad me, opere compleverint. Ex quibus autoritatibus manifeſtè probatur, quòd non ſolùm cùm ſubditus verum etiam cùm Prælatus excedit, ſi per clamorem & famam ad aures ſuperioris pervenerit, non quidem à malevolis & maledicis, ſed à providis & honeſtis, nec ſemel tantùm, ſed ſæpè, quod clamor innuit & diffamatio manifeſtat, debet coram Eccleſiæ ſenioribus veritatem diligentiùs perſcrutari, (ut ſi rei popoſcerit qualitas) Canonica diſtrictio culpam feriat delinquentis, non tanquam idem ſit accuſator & judex, ſed quaſi denuntiante fama, vel deferente clamore, officii ſui debitum exequatur. Licèt autem hoc ſit obſervandum in ſubditis, diligentiùs tamen eſt obſervandum in Prælatis, qui quaſi ſignum ſunt poſiti ad ſagittam. Et quia non poſſunt omnibus complacere, cùm ex officio ſuo teneantur non ſolùm arguere, ſed etiam increpare, quin etiam interdum ſuſpendere, nonnumquam verò ligare, frequenter odium multorum incurrunt & inſidias patiuntur. Et ideò ſancti Patres providè ſtatuerunt, ut accuſatio Prælatorum non facilè admittantur, ne concuſſis columnis, corruat ædificium, niſi diligens adhibeatur cautela, per quam non ſolùm falſæ, ſed etiam malignæ criminationi janua præcludatur. Verùm ita voluerunt providere Prælatis, ne criminarentur injuſtè, ut tamen caverent, ne delinquerent inſolenter, contra morbum utrumque invenientes congruam medicinam, videlicet, ut criminalis accuſatio, quæ ad diminutionem capitis, id eſt, degradationem intenditur, niſi legitima præcedat deſcriptio, nullatenus admittatur. Sed cùm ſuper exceſſibus ſuis quiſquam fuerit infamatus, ut jam clamor aſcendat, qui diutiùs ſine ſcandalo diſſimulari non poſſit, vel ſine periculo tolerari, abſque dubitationis ſcrupulo ad inquirendum & puniendum ejus exceſſus, non ex odii fomite, ſed charitatis procedatur affectu, quatenus ſi fuerit gravis exceſſus, & ſi non degradetur ab ordine, ab adminiſtratione tamen amoveatur omninò, quod eſt ſe-

cundum ſententiam Evangelicam, à villicatione villicum amovere, quì non poteſt villicationis ſuæ dignam reddere rationem. Debet igitur eſſe præſens is, contra quem facienda eſt inquiſitio, niſi ſe per contumaciam abſentaverit; & exponenda ſunt ei illa capitula, de quibus fuerit inquirendum, ut facultatem habeat defendendi ſeipſum; & non ſolùm dicta, ſed etiam nomina ipſa teſtium ſunt ei, ut quid & à quo ſit dictum appareat, publicanda; necnon exceptiones & replicationes legitimæ admittendæ, ne per ſuppreſſionem nominum; infamandi, per exceptionem verò excluſionem deponendi falſum, audacia præbeatur. Ad corrigendos itaqe ſubditorum exceſſus tantò diligentiùs debet Prælatus aſſurgere, quantò damnabiliùs eorum offenſas deſereret incorrectas. Contra quos, ut notoriis exceſſibus taceatur, & ſi tribus modis poſſit procedi, per accuſationem videlicet, denunciationem, inquiſitionem ipſorum, ut tamen in omnibus diligens adhibeatur cautela, ne fortè per leve compendium ad grave diſpendium veniatur: ſicut accuſationem legitima debet præcedere inſcriptio, ſic & denuntiationem charitativa monitio & inquiſitionem clamoſa inſinuatio prævenire, illo ſemper adhibito moderamine, ut juxta formam judicii, ſententiæ quoque forma dictetur. Hunc tamen ordinem circa regulares perſonas non credimus uſquequaque ſervandum, quæ, cùm cauſa requirit, faciliùs & liberiùs à ſuis poſſunt adminiſtrationibus amoveri.

SUMMARIUM.

1 *INquirere debet Superior contra ſubditum maximè Prælatum, de his tantùm ſuper quibus præceſſit infamia & n.* 9. *&* 11.
2 *Prælatus diffamatus maximè de dilapidatione poteſt per Superiorem compelli ad reddendam rationem adminiſtrationis.*
3 *Secùs ſi diffamatus non ſit & n. ſeq.*
4 *Prælatus in quibus differat à tutore.*
5 *Inquirenda eſt veritas ab eo contra quem fit inquiſitio priùſquàm à teſtibus.*
6 *Inquiſitio eſt permiſſa, non ſolùm cùm agitur ad vindictam publicam, ſed etiam ubi agitur civiliter ad utilitatem Eccleſiæ.*
7 *Inquiſitio in cauſis civilibus eſt permiſſa, ſi ſpectant ad publicam utilitatem principaliter.*
8 *Inquiſitio facienda eſt in loco ubi quis laborat infamiâ.*
9 *Ad inquiſitionem ex fama, ut procedi poſſit tam contra ſubditum quàm contra Prælatum, quæ requirantur.*
10 *Inquiſitio ut fieri debeat, requiritur ut fama ad aures Superioris pervenerit, nec ſufficit ut pervenerit ad alios.*
11 *Inquiſitio nec contra Prælatum nec contra ſubditum fieri poteſt, niſi infamia præceſſerit.*
12 *Epiſcopus non debet contra ſubditum in criminalibus procedere, niſi adhibitis ſecum Canonicis Eccleſiæ Cathedralis.*
13 *Epiſcopus in cauſis criminalibus non tenetur ſequi conſilium Capituli, ſed ſatis eſt ut illud requirat.*
14 *Sed de conſuetudine procedunt Epiſcopi ſoli ſine Capitulo; & valet talis conſuetudo.*
15 *Et quid ſi Capitula ſint exempta.*
16 *Judex in Judicio inquiſitionis locum accuſatoris non tenet.*
17 *Fama inquiſitionis in Judicio tenet locum accuſatoris & n.* 69.
18 *Inquiſitio, an ſit remedium ordinarium vel extraordinarium & n. ſeq.*
19 *Inquiſitio jam inepta ceſſat ſuperveniente accuſatore.*
20 *Prælati ſunt poſiti tanquam ſignum ad ſagittam.*
21 *Prælatus malus timet bonum ſubditum.*
22 *Prælati cùm teneantur ſubditos arguere & increpare, odium multorum incurrunt & n.* 27.
23 *Criminoſus primò eſt arguendus, ſecundò increpandus, tertiò ſuſpendendus, quartò excommunicandus, quintò deponendus.*
24 *Morbis variis parare varias medicinas oportet.*
25 *Accuſationem legitima præcedere debet inſcriptio.*
26 *Fallit in quinque caſibus remiſſivè.*
27 *Inquiſitio non ita facilè eſt facienda contra Pralatum ſicut contra ſubditum.*
Contra Prælatum requiritur infamia, quæ ſine ſcandalo diſſimulari non poteſt vel ſine periculo tolerari, ibid. & n. 47.
28 *Inquiſitio quandò fit contra aliquem debet eſſe præſens.*
29 *In inquiſitione quis ordo ſit ſervandus.*
30 *Inquiſitio ſi primò fieret & poſteà traderentur Capitula, nihil ageretur.*
31 *Quod procedit in acquiſitione ſpeciali, ſecùs in generali in qua non dantur Capitula.*
32 *Proceſſus inquiſitionis, non traditis reo Capitulis, valet, ſi non opponatur.*
33 *Confeſſionem ſuam inquiſitus non poteſt impugnare ſub prætextu quòd Capitula ſibi tradita non fuerint, vel infamia non præceſſerit.*
34 *Judex quot modis procedere poſſit ſuper crimine & num. ſeq.*
35 *Sententiæ forma in quolibet procedendi modo ſequi debet juxta formam Judicii & n.* 79.
36 *In Romana Curia agitur de crimine duobus modis.*
57 *Proceſſus diverſi, quandò diverſis modis in diverſis inſtantiis facti ſunt; & nullus per ſe ſufficit ad condemnationem, an poſſint ſimul cumulari & n. ſeq.*
38 *Probatio unius modi agendi, non facit fidem in alio modo agendi, vel ſuper alio articulo.*
39 *Proceſſus ſuper crimine factus ſuper uno modo agendi, ſi ſit perfectus, non impedit alium procedendi modum.*
40 *Inquiſitio quotuplex ſit & an in qualibet inquiſitione ſit ſervanda forma hujus Capituli & num. ſeqq. uſque ad n.* 62.
41 *Inquiſitio generaliſſima quæ dicatur.*
42 *Et quæ inquiſitio generalis.*
43 *Capitula tradi non debent quandò inquiritur ſuper ſtatu Eccleſiæ.*
44 *Inquiſitio ſpecialis quæ ſit & n.* 55.
45 *Si fiat non ad pœnam imponendam, ſed ex debito officii non requirit infamiam.*
46 *Idem ſi fiat ad denuntiationem publici Officialis.*
48 *Probationes ſuper fama leviores ſufficiunt contra ſubditum quàm contra Prælatum.*
49 *Inquiſitio contra Regularem, ſi fiat ad correctionem, non requirit formam hujus Cap.*
50 *Si verò fiat, ut ab adminiſtratione removeatur, ſervanda eſt hæc forma quoad quædam & n.* 98.
51 *Prælati Regulares ex levioribus cauſis ab adminiſtratione removentur quàm ſæculares & n.* 110.
52 *Et ſpectanda eſt conſuetudo ſpecialis locorum Religioſorum.*
53 *Priores & Officiales minores inſtituuntur & deſtituuntur pro libito Abbatis, etiam ſine cauſa & n.* 102.
54 *Inquiſitio alia eſt præparatoria ſeu generalis ad inveniendum delinquentem, alia ſolemnis ad puniendum, quæ à Canoniſtis dicitur ſpecialis & n.* 65.
55 *Inquiſitionis ſpecialis definitio.*
56 *Inquiſitionis generalis & ſpecialis communis practica quæ ſit & n. ſeq. & n.* 60.
57 *Inquiſitio generalis quæ fit ad inveniendum delinquentem, non requirit infamiam.*
58 *Inquiſitio generalis tranſit in ſpecialem, quandò teſtes in genere interrogati nominant delinquentem in ſpecie & n.* 61.
59 *Inquiſitio ſpecialis contra certam perſonam, ſive ex officio ſive ad denuntiationem alterius fieri non poteſt, niſi infamiâ præcedente.*
60 *Inquiſitio ſpecialis, non præcedente diffamatione, eſt nulla nec obſtat contraria conſuetudo.*
62 *Inquiſitio generalis in qua per teſtes aliquis nominatur, ſine alia fama aperit viam ad ſpecialem inquiſitionem.*
62 *Inquiſitio ſuper crimine quæ fit ex mero Judicis officio, an & in quo differat ab inquiſitione quæ fit ad querelam ſeu denuntiationem partis & numeris ſeqq. uſque ad n.* 68.